

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.189/2019/5.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A felperesek képviselője: Krizsa Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Krizsa Lajos ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Némethy Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Béres István ügyvéd

A per tárgya: közjegyzői okiratba foglalt felmondás közokirati jellege hiányának megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék 57.Pf.635.942/2018/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma: Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.P.86.429/2017/24. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek 2008. augusztus 4-én közjegyzői okiratba foglalt

deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek az alperessel.

- [2] Az I. rendű felperes az alperes felé a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 226. § (2) bekezdése alapján elállási szándékot jelentett be, melyet tartalmazó nyilatkozatot az alperes 2016. július 20. napján átvett. Az I. rendű felperes e nyilatkozatát a közjegyzőhelyettes 2016. augusztus 3. napján közjegyzői okiratba foglalta.
- [3] A felperések a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségüknek maradéktalanul nem tettek eleget, ezért az alperes kérelmére a közjegyző 2016. december 21-én közjegyzői okiratot (jegyzőkönyvet és tanúsítványt) állított ki arról, hogy az alperes a kölcsönszerződést az rPtk. 525. § (1) bekezdésének e) pontja alapján azonnali hatállyal felmondja. Az alperes egyben kérte a felperések részére a jegyzőkönyv és ténytanúsítvány közjegyzői kézbesítését, továbbá a kézbesítés eredményének tanúsítását.

A felperések keresete és az alperes ellenkérelme

- [4] A felperések módosított keresetükben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §-a alapján egyrészt annak megállapítását kérték, hogy a szerződés közokirat útján történt felmondás érvénytelen volt, másrészt hogy a kiállított okirat nem minősül közokiratnak. Keresetüket ez utóbbi tekintetében a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésére, 120. § (1) bekezdésére, 129. §-ára, 131. § (1) bekezdésére, 136. §-ára, 142. §-ára, 147/A. §-ára alapították.
- [5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] Határozatának indokolásában elsőként azt rögzítette, hogy teljesültek az ügyben a megállapítási kereset eljárásjogi feltételei rPp. 123. §-a szerint. Az alperesi felmondás közokiratiságával kapcsolatban utalt az rPp. 195. § (1) bekezdésére, a Közjegyzői tv. 1. § (1-2) bekezdéseire, továbbá 111. § (1) bekezdésére és megállapította, hogy a felperések által vitatott közjegyzői okirat elkészítésének módja és annak formai követelménye a Közjegyzői tv. 120-129. §-aiban foglaltaknak megfelelt.
- [8] Utalva a Közjegyzői tv. 3. § (1) és (2) bekezdésére, valamint 5. § (1) bekezdésére megállapította, hogy a közjegyzői eljárást, a közjegyző hatáskörét a törvény egyértelműen szabályozza, a per tárgyát képező közjegyző által szerkesztett okiratban aggályos körülmény nem került rögzítésre. Nem a közjegyző feladatát képezi annak vizsgálata, hogy az elállás jogszerű vagy jogszerűtlen volt, továbbá meghaladja hatáskörét a jognyilatkozatra vonatkozó

elállási, illetőleg felmondási nyilatkozatok vizsgálata. A felperesek felmondást tartalmazó okirat nem közokirati jellegére irányuló kereseti kérelmet mindezek alapján az elsőfokú bíróság alaptalannak találta.

- [9] Az elsőfokú bíróság a felmondást érvényesnek találta, tekintettel arra, hogy a felek által megkötött szerződés ezt a jogot az alperesnek biztosította. Utalt még arra is, hogy a jogvédelem szükségessége hiányzott a közokiratiság hiányának megállapítása körében, és hivatkozott a BH2015. 71. számú eseti döntésre, kifejtve, hogy a jogvédelem szükségessége nem jelenti azt, hogy a jogalap nélkül maradt tartozás visszafizetése ne történjen meg. Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy a megállapítási kereset nem szolgálhatja azt a célt, hogy, hogy tartozatlan fizetés esetén a hitelező végrehajtási eljárás keretében ne érvényesíthesse a követelését önkéntes teljesítés hiányában.
- [10] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett körben - az indokolás részbeni kiegészítésével - helybenhagyta.
- [11] A jogerős ítélet indokolása mindenekelőtt rögzítette, hogy fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a felpereseknek az alperesi felmondás érvénytelenségének a megállapítására irányuló kereseti kérelmét elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés, amit a másodfokú bíróság ítélete az rPp. 228. § (4) bekezdése alapján nem érintett.
- [12] A másodfokú bíróság ezért csak azt vizsgálta, hogy a 2016. december 21-én kelt közjegyző által készített okirat nem közokirati voltának a megállapítására irányuló kereseti kérelem alapos-e. Az elsőfokú bíróság által is felhívott BH2015. 71. számú eseti döntésre, és a BH2017. 347. számú eseti döntésre is figyelemmel rámutatott, hogy a bírói gyakorlat általánosságban nem zárja ki megállapítási kereset indítását annak megelőzése érdekében, hogy a felperesekkel szemben a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-a alapján közvetlen végrehajtás induljon. Azt azonban vizsgálni kell, hogy az adott esetben a kért ítéleti megállapítás alkalmas lehet-e arra, hogy a felperesek jogait e körben az alperessel szemben megóvják.
- [13] A jelen ügyben a Vht. 23/C. § (2) bekezdése szerint a közvetlen végrehajtás elrendelésére akkor kerülhet sor, ha a feltétel vagy időpont bekövetkezésétől függő kötelezettség esetén a feltétel vagy az időpont bekövetkezését tanúsítja közokirat. Ez jelen ügyben azt jelenti, hogy a felmondás hatályosulását és nem magát a felmondást kell közokiratnak tanúsítania. A perbeli okirat tartalmazza az alperes képviselőinek azon nyilatkozatát, mely szerint a jegyzőkönyv és a tanúsítvány megnevezésű okirat postai úton való megküldését kérték a felperesek részére, valamint a kézbesítés eredményének tanúsítását a közjegyzőtől. A Közjegyzői tv. 142. § (2) bekezdése szerint a közjegyzőnek magát a kézbesített kért nyilatkozatot is jegyzőkönyvbe kell foglalnia, amelyet a jelen ügyben eljáró közjegyző megtett az alperesi képviselők

nyilatkozatát idézve a jegyzőkönyvi részben. A jegyzőkönyv magát a nyilatkozat elhangzását tanúsítja a Közjegyzői tv. 142. § (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően, ezért a közjegyzői okirat megfelel a Közjegyzői tv. által a ténytanúsítvánnyal szemben meghatározott követelményeknek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalával a - felülvizsgálattal érintett körben - keresetüknek helytadó döntés meghozatalát kérték.
- [15] Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet a Közjegyzői tv. 3. § (2) bekezdésébe, 111. § (1) bekezdésébe, 120. § (1) bekezdés d) pontjába, 121. §-ába, 129. § e) pontjába, 131. § (1) bekezdésébe, 136. § (2) bekezdésébe, 142. § (1) és (2) bekezdésébe és a Vht. 23/C. § (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.
- [16] Előadták, hogy a jogerős ítélet a fenti jogszabályok helytelen értelmezésével állapította meg, hogy a perbeli közjegyzői okirat csupán ténytanúsító okirat, és emiatt alakiságát tekintve megfelel a jogszabály által támasztott követelményeknek. Az valójában ügyleti okirat, és ilyenként nem alkalmas joghatás kiváltására sem. Állították, hogy a vizsgált közjegyzői okirat kettős tartalmú, ügyleti és ténytanúsító tartalommal egyaránt bír, ezért a közjegyző eljárására és az irat tartalmára irányadóak voltak a Közjegyzői tv.-nek az irat felolvasására vonatkozó külön szabályai [120. § (1) bekezdés d) pont, 129. § e) pont], amelyek megsértése miatt a perbeli irat nem tekinthető közokiratnak. Egyetértettek a perben eljáró bíróságok azon egyező álláspontjával miszerint a megállapítási kereset rPp. 123. §-a szerinti feltételei fennállnak.
- [17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek. Hivatkozott rendelkezésre tekintettel a Kúria érdemben nem foglalt, nem foglalhatott állást abban a kérdésben, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének az rPp. 123. §-a szerinti feltételei az adott tényállás és kereseti kérelem mellett fenállnak.
- [19] A Vht. 23/C. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében - amellyel tartalmilag megegyezik a Közjegyzői tv. 112. § (2) bekezdése - a kölcsönszerződés lejáratát megelőzően, a szerződés felmondásával esedékessé tett kölcsönösszeg [rPtk. 526. § (2) bekezdés] végrehajthatóságához az adott követelés esedékessé válása az, amelyre nézve közokirat kiállítása szükséges. Az rPtk. 214. § (1) bekezdéséből, 321. § (1) és (2) bekezdéseiből, illetve az 526.

§ (2) bekezdéséből következően a hitelező felmondó nyilatkozatának az adóssal történt közlése, vagyis a felmondás hatályosulásának ténye és ideje az, amelyre a közokiratnak vonatkoznia kell a Vht. hivatkozott rendelkezése szerint, a felmondás eredményeként lejárttá tett követelés közvetlen végrehajthatóságához.

- [20] A Közjegyzői tv. jelen ügyben irányadó 136. § (1) bekezdésének e) pontja szerint a közjegyző tanúsítványt állít ki a nyilatkozat vagy értesítés közléséről. Ehhez kapcsolódóan a törvény a nyilatkozat vagy értesítés közjegyzői tanúsításához feltételként írja elő a 142. § (1) bekezdésben, hogy a tanúsítani kért nyilatkozat vagy értesítés közlése vagy annak elmaradása jogkövetkezménnyel járjon.
- [21] A perben vizsgált, 2016. december 21-i közjegyzői okirat tartalmánál fogva arra vonatkozott, hogy - a Közjegyzői tv. 136. § (1) bekezdés e) pontjában, valamint a 142. §-ában szabályozottak szerint - az alperes felmondó nyilatkozatának közlése közjegyző közreműködésével valósuljon meg és kerüljön tanúsításra. A közléssel hatályosult nyilatkozat megtételéből következtek az irat rendeltetésének megfelelő jogkövetkezmények, a felek közti szerződés megszüntetése, a felmondással lejárttá tett követelés esedékessé válása, amellyel teljesült a nyilatkozat közlésének közjegyzői tanúsításához megkívánt feltétel - a közléshez társítható jogkövetkezmény - a Közjegyzői tv. 142. § (1) bekezdése szerint.
- [22] A ténytanúsító közjegyzői okirat megengedett formája a Közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdése alapján a jegyzőkönyv.
- [23] Az előzőekben kifejtettekből következően, a perbeli közjegyzői okiraatra - ténytanúsító jellege miatt - a Közjegyzői tv. 120. § (1) bekezdés d) pontjának nem a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendelkezése, hanem az a része vonatkozott, amely szerint a közjegyzőnek a közjegyzői tanúsítványt csak akkor kell felolvasni, ha e törvény kifejezetten így rendelkezik.
- [24] A Közjegyzői tv. azonban a nyilatkozat vagy értesítés közléséről kiállított tanúsítvány tekintetében nem írja elő az okirat felolvasásának kötelezettségét, - ahogy a jogerős ítélet helyesen utalt rá - csupán a jegyzőkönyv aláírását követeli meg a nyilatkozattevő részéről [142. § (2) bekezdés]. Ennélfogva nem volt kötelező tartalmi eleme a perbeli okiratnak a felolvasás megtörténtének, időtartamának rögzítése a Közjegyzői tv. 120. § (1) bekezdés d), illetve a 129. § (1) bekezdés e) pontjai szerint. Megalapozatlanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a Közjegyzői tv. ez utóbbi rendelkezéseinek megsértésére, ebből következően arra, hogy a keresettel támadott okiratnak nem tulajdonítható közjegyzői okirati jelleg a Közjegyzői tv. 131. § (1) bekezdése szerint.
- [25] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [26] A felperesek az eredménytelen felülvizsgálati kérelem következtében egyetemlegesen kötelesek az alperes jogi képviseleti díjból álló eljárási költségeinek megfizetésére az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdés, 82. § (1) bekezdés szerint. Ennek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5), valamint (6) bekezdései alapján a kifejtett jogi képviseleti tevékenységhez igazodóan mérlegeléssel határozta meg azzal, hogy az a 4/A. § alapján az áfát is tartalmazza.
- [27] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [28] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. március 24.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő